

de Herrer, der smilede ved Tanken om de mulige onde Følger af Opholdet i den fri Natur. Jeg mener, at hvad der nu en Gang hører med til Livet, det faa vi tage, som det er, Glæde og Sorg, Fryd og Smerte. Men jeg har aldrig nogen Sinde vidst, at Spiritus egentlig hørte Livet til, det er et Kunstprodukt, som man kan undvære, et Kunstprodukt, som ikke har nogen Borgerret, og som man ogsaa i dette Lovforslag og endnu mere ved al Afholdsagitation stiler efter at faa udryddet. Jeg er derfor ikke bange for at sige, at jeg tror, at denne Verden vilde være langt lykkeligere, om vi kunde vedtage et Lovforslag, ifølge hvilket al Spiritus kunde udryddes. Men vi kunne blot ikke, der skal adskiligt til, inden det naas.

Jeg vil nu blot tillade mig at berøre Forslaget om Foreningsretten. Det forekommer mig, at man her er gaaet noget for skrappt til Værks. Det er rigtigt nok, at man skal have Lov til at kontrolere, hvad det er for Foreninger, der oprettes, om det er Skinforeninger, simple Drikkeforeninger, eller om de have andre Formaal. Men ofte vil det være ret vanskeligt at sige, hvorvidt en Forening udelukkende eller saa godt som udelukkende er stiftet med det Formaal for Øje at være en Drikkeforening eller med et andet Formaal, til hvilket man knytter Retten til at uddele Spiritus. Det vil bero noget paa den Myndighed, der udøves fra Politiets Side, jeg kunde næsten sige den Elskværdighed, der raader i dets Virksomhed i saa Henseende, hvorvidt man gaar for skrappt til Værks eller ikke. Men det er mig ikke nok, at man kan lægge Sagen i Politiets Haand, og at det saa, hvis Politiet er elskværdigt, gaar godt, og hvis det ikke er elskværdigt, gaar mindre godt. For mig er det nødvendigt at beskytte Foreningsretten i saa vid Udstrækning som muligt, og uaftet jeg er enig med den højterede Indenrigsminister, naar han i dette Lovforslag kræver denne Foreningsret stærkt kontroleret, vil jeg dog sige, at jeg vilde ønske, man kunde finde nogle større og sikrere Garantier for Foreningsretten end dem, som bydes i Lovforslaget. Jeg er enig med de Herrer i og sympatiserer med Bestemmelsen om, at man skal være i Stand til at ramme Drikkeforeninger. Det kan man sympatisere med, set fra alle Synspunkter, ja, selv om man stiller sig paa et Beværterenssynspunkt. Men man skal søge i saa vid Udstrækning som muligt at forhindre, at en Forening ødelægges, generes, rammes af Lovgivningen,

naar den strængt taget kun har det Uheld at blive noget mistænkelig for Politiet. Det forekommer mig, at den ærede Indleders Ord ogsaa var, at man paa dette Punkt kunde tale om dette saavel som om andre Spørgsmaal i Forslaget, naar man fik det til Forhandling i Udvalget, og det skulde være mit Ønske, om man der kunde naa noget tydeligere at bestemme, hvor vidt man kan gaa i sine Forsøg paa at forbyde Foreninger.

Der vil maaske ogsaa være Anledning til at dvæle ved dette Lovforslags Stilling overfor Beværterstanden. Jeg er nu ikke af den Mening, at der skal ses med onde Øjne paa de Mænd, der sidde inde med borgerlige Stillinger som Beværtere. De udføre en Virksomhed i et Samfund, der selv kræver, at der skal være Afløbssteder for al dets Produktion af Spiritus og helst naturligvis under saadanne Forhold, at Mennesker kunne befinde sig nogenlunde. Lad os betragte dem som almindelige gode Medborgere og ikke gaa deres Rettigheder nærmere end højst nødvendigt. Det er ogsaa muligt, at der i dette Lovforslag kan findes visse Punkter, hvor man er gaaet en Smule for haardhændet frem, at der er visse Overgangsbestemmelser, som ikke ere helt heldige, og at Beværter-spørgsmaalet maaske paa visse Punkter kunde ordnes en lille Smule i Overensstemmelse med Ønsker, der ere fremsatte fra Beværterstandens Side, og endda uden at man krænkede Afholdsmændene.

Dette Lovforslag vil da — hvis jeg skal sammenfatte mine Udtalelser kort — maaske berede Skuffelser, men det vil stille Spørgsmaal under Debat, der have den allerstørste Betydning. Det vil vække en offentlig Mening, og det vil appellere til Faktorer, som kunne opdrage Folket. Det forekommer mig, at det er Ting af en saa stor Betydning, at jeg i al Almindelighed ikke kan sige andet, end at jeg har Sympati for flere af Lovforslagets Bestemmelser. Men jeg vil slutte med at sige, som jeg begyndte: Betingelserne for, at man kan gøre et Folk ædrueligere, er hverken dette Lovforslag eller andre efterfølgende, men at man fortsætter det Arbejde, der for længst er blevet begyndt baade i og udenfor Rigsdagen. Staten maa fortsætte den sociale Reform og gøre det i et stærkere Tempo. Naar jeg ser, at man i et Lovforslag som dette eller i Kommissionens Betænkning blandt andet kan tale om visse Næringsemner, der ere udmærket skikkede til at faa Folk til at glemme Spiritus, og naar man bl. a. gennem Af-